

* Şu unutulmamalıdır ki; hayvanlar aşılanmış bile olsa, eğer yayılmakta olan hastalık suşu farklı ise hayvanlar yine de hastalığa yakalanır. Örneğin; ülkemizde yapılan aşılama çalışmaları var olduğu önceden bilinen A, O tipine karşıydı. Fakat bu yıl ülkemize Orta Doğudan hayvan hareketleriyle girmiş olduğu belirlenen ASIA1 tipi'nin hayvanları hastalandırması gibi.

ŞAP

Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği
Şube Müdürlüğü

No: V/10
2018

SAMSUN
İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

SAMSUN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

<http://samsun.tarimorman.gov.tr>

E-Posta : samsun@tarimorman.gov.tr

Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad. No:5 55060 İlkadım/SAMSUN

Telefon : 0362 2313700 (3 Hat) Faks : 0362 2332163

ŞAP

Bütün çift tırnaklı hayvan türlerinde rastlanan, ihbarı mecburi, yüksek ateş, durgunluk, iştahsızlık, süt veriminin birden düşmesiyle başlayan, çok bulaşıcı bir enfeksiyondur. Hastalığın nedeni bir virüstür. Hastalığın; "A, O, C, SAT1, SAT2, SAT3, ASIA1" olmak üzere yedi tipi vardır. Ülkemizde A ve O tipi, son yıllarda da ASIA1 tipi görülmektedir.

12-24 saat içinde, ağız mukozasında, tırnak aralarında ve meme başlarında içi su dolu kesecikler şekillenir. Ağızdan sicim şeklinde salya akar. Bu kesecikler bir-iki gün içinde açılır. Yerlerinde çapı 1-2cm olan kızamık ağrılı kesecikler belirir. Su içerken ağzını şapırdatır.

Ayak lezyonları ilk günlerde ortaya çıkar. Hayvan topallar. Bazı hastalarda birkaç gün içinde iyileşirken bazılarında da komplike olarak topallık şekillenir. Bu sürede hayvan ya ölür ya da düşen tırnak aylar sonra yerine gelir.

Körpe buzağılar aniden solunum güçlüğü belirtileri göstererek yere düşer ve iki dakika içinde ölür. Besicilikte ekonomik yıkım düzeyinde kayıplar olur.

Hastalığın bulaşması, hasta hayvanların salya akıntıları, sütleri ve diğer ürünleriyle olmaktadır. Hastalığın yayılmasında hayvan hareketlerinin, yaban domuzlarının önemli rolleri vardır. Et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri de hastalığın yayılmasında etkilidirler.

Hayvanın önünde devamlı temiz içme suyu bulundurulur, yumuşak yeşil yemler verilir. Ağızdaki

yaraların enfekte olmasını önlemek, ayak lezyonlarının daha çabuk iyileşmesini sağlamak için anızlı ve dikenli arazide dolaştırmamak, ahırda kapalı tutmak, ayakları sık sık antiseptikle yıkamak tavsiye edilir.

Hastalığın yerleşik olduğu ülkelerde; hayvan hareketlerinin kontrolü ve tecrit önlemlerinin yanı sıra sistemik aşılama yapılması gerekir.

Ülkemizde sahadaki sulara uygun şekilde hazırlanan (monovalan, bivalan, trivalan) şap aşısı kullanılmaktadır. Aşılamaların hayvan hareketlerinin canlandırıldığı sezondan birkaç hafta önce yapılmış olmasında yarar vardır.

Besi ahırında şap mücadelesi;

- * Besi ahırındaki şap mücadelesinde üç önemli handikap vardır;
- * Hayvanların uygun zamanda aşılanmaması.
- * Besi süresi dolan hayvan grubu kesime sevk edilirken yerine yeni hayvan girmesi yani; ahırda sürekli bir hayvan hareketi olması.

* Besiye alınacak hayvanların değişik ahırlardan, değişik bölgelerden hatta değişik ülkelerden gelmiş olması.

* Bu üç faktör var olduğu sürece, besi ahırlarında tam bir koruma mümkün değildir. Ancak şu önlemler alındığı takdirde, risk en aza indirgenir:

* Besi ahır veya padoklarının küçük üniteler halinde dağıtılması,

* Ahırın mümkün olduğunca bir defada doldurulmaya çalışılması,

* Tek bir bölgeden hatta mümkünse tek bir çiftlik veya köyden hayvan alınması,

* Nerden geldiği belli olmayan hayvanların satın alınmaması,

* Hayvanların pazara uğratılmadan doğrudan çiftlikten alınıp ahıra getirilmesi,

* Yeni gelen hayvanın hemen aşılanması ve esas besi ahırından ayrı bir yerde 15 gün tecrit edildikten sonra esas besi ahırına konması,

* Uygun zamanda aşılama, yılda iki defa sistematik aşılama yapılmalıdır.

* Ahırın ana girişinde dezenfektana batırılmış sünger konulmalı veya hayvanların içeri girerken ayaklarını sokabileceği bir çukur açılıp (dezenfektan çukuru) içi belirtilen ölçülerde sulandırılmış dezenfektanla doldurulmalıdır.

* Hayvan hareketlerinin yoğun olduğu dönemlerde (örneğin; Kurban bayramı vb.) çok daha fazla dikkatli olunmalıdır.